

nægte, at den i flere Henseender indeholdt saadanne. Jeg er imidlertid ikke saa stor en Under af denne Lov som flere Andre i denne Sal og betragter heller ikke det Maal af Selvstyrelse, hvortil vi ere komne, den Myndighed, man har givet Sogneraadene som det, hvortil man har søgt, og som det, Grundloven har viist hen til. Jeg troer, at Ordningen er i altfor høj Grad en saadan, at Sogneraadene maae spørge baade om dette og hiint, selv ubetydelige Ting og modtage Tilrettevisning af et Amtsråd, hvor — jeg skal senere nærmere komme ind derpaa — den hele store oplyste Bondestand — for ikke at tale om Huusmændene — ikke er mere værd end et lille Tal af Proprietærer. Nu er det altsaa 29 Aars siden, at Christen den 8de gav Loven om Sogneforstanderskabernes og Amtsrådernes Sammensætning. Jeg tillader mig at paastaae, at denne Lov, da den blev givet, var langt mere frifindet end Loven af 22de Marts 1855 var, da den blev givet; det var nemlig 6 Aar efter, at den frie Forfatning var bleven givet, og dog gaar den saa stik imod selve denne Forfatnings Aand. Hvad nu Amtsrådets Sammensætning angaaer, bestemte jo Loven af 1841, at Lehnbesiddere kunde indtræde som selvskrevne og Sædegaardsetere vælge fra 2 til 3 Medlemmer og de Delegerede fra Sogneforstanderskabene 3 a 4. Ved Loven af 10de Marts 1852 bleve endelig Lehnbesidderne berøvede den Rettighed, som de factisk men vistnok uretlig havde været i Besiddelse af ogsaa efter 1849, men Sædegaardseternes Forrettigheder bleve bevarede indtil Loven af 22de Marts 1855. Ogsaa den Overenskomst, som ligeledes har den besynderlige Charakter af stærk Modstrid mod Grundlovens Bestemmelser, gik jo ud paa, at man lod den større Halvdeel vælge af Delegerede fra Sogneforstanderskabet og lod ligesaa mange Proprietærer og Godsetere vælge den mindre Halvdeel.

Det Resultat, der derved er fremkommet, har imidlertid senere været underkastet en grundig, gennem flere Sessioner gaaende Kritik her i Rigsdagen, og det er endt med, at Folkethinget har vedtaget med stor Eenstemmighed et heelt andet Forslag om Sammensætningen af Amtsrådene. Jeg sigter herved til For-

handlingerne og Afstemningerne om Loven om en overordnet communal Bestyrelse i den 12te, 13de og 14de Session, og at man med 74 Stemmer imod 4 i den 14de Session vedtog, at Valg af Amtsråd skulde stee ved Valg af alle Vælgere igjennem Valgmænd, saaledes som her er foreslaaet, med Undtagelse af, at for omtrent $\frac{1}{3}$ af Medlemmerne skulde der fastsættes en Valgbarhedsænsus liggende med Valgbarhedsænsusen til det gamle Lands-thing. Med selve Sagen faldt Forslaget da hen, og vi staae endnu paa det Stændpunkt, vi indtog i 1855; men jeg nærer det Haab, at denne Ordning umulig kan være af nogen lang Varighed, da den ikke blot er i Modstrid med vor gamle Forfatning, men ogsaa i og for sig er besynderlig. Paaligningsbeløbene til Sogneraadene udgjorde i 1867—68 $3\frac{1}{3}$ Million, saavidt jeg erindrer; man lader her den ene Deel af Skatteyderne i Sogneraadene saaledes væsentlig raade over Paaligningen af Skattebeløbet for alle Skatteydernes Bedkommende. Til Amtsrådene var der paalignet henimod 3 Millioner. Jeg antager, at det vil blive endnu værre, eftersom Bevæsenet i nogen Tid har været i Amtsrådernes Hænder, eller, for at tage en anden Maalestof: for hele Landet 4 Rd. 20 Sk. eller for Sjællands Bedkommende 4 Rd. 69 Sk. Det er en meget betydelig Bevillingsmyndighed, som man herigjennem har tilstaaet dem, der ved Valgene ere udgaaede deels factisk fra $\frac{1}{5}$ af Væbnerne og deels fra nogle enkelte Høstbeslattede. Ved at omtale disse Forhold holder jeg mig selvfølgelig kun til Principerne; det kan gjerne være, at der hist og her findes nogen Tilfredshed med den bestaaende Indretning, men det er mig heller ikke ubekendt, at der hersker megen Misfornøielse paa andre Steder. Jeg skal ogsaa meget gjerne indrømme, at der trods denne besynderlige Valgmaade findes fortrinlige Mænd i de communale Raad, som med Ridfærthed og Dygtighed offre sig for Sagen; men det er ogsaa min Overbeviisning, at saadanne Mænd ville blive skattede saaledes, at deres Virksomhed selv ved Indførelsen af et friere Valgsystem ikke vil blive savnet der. Naar jeg sætter mit Haab til den nuværende høttærede Indenrigsministers Smødelommen, da